

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1954 r. (poz. 146).

WYKAZ Nr 1 CHOROÓB ZAWODOWYCH

Lp.	Choroba zawodowa	Zakłady pracy, w których zatrudnienie naraża na chorobę zawodową
1	Zatrucia wywołane ołowiem i jego związkami lub stopami	Zakłady pracy, w których zatrudnieni są narażeni na działanie substancji wymienionych pod lp. 1 — 7
2	" " fosforem i jego związkami	
3	" " rtęcią i jej związkami	
4	" " arsenem i jego związkami	
5	" " siarczkiem węgla i jego związkami	
6	" " benzolem, jego homologami i ich pochodnymi	
7	" " chloropochodnymi węglowodórów szeregu tłuszczowego	
8	Zachorowania spowodowane promieniami Roentgena, radem i innymi substancjami promieniotwórczymi	Zakłady pracy, w których zatrudnieni są narażeni na działanie substancji wymienionych pod lp. 8 — 9
9	Zachorowania na nabłoniaki skóry spowodowane stycznością ze smołą, pakim, asfaltem, olejami mineralnymi, parafiną oraz wszelkimi połączeniami, produktami lub pozostałościami tych substancji	
10	Wąglik	Zakłady pracy, w których zatrudnieni stykają się z chorymi zwierzętami lub zakażonymi przedmiotami
11	Schorzenia mięśni, kości i stawów spowodowane używaniem narzędzi działających przez sprężenie powietrza	Zakłady pracy górnicze i inne, w których stosuje się narzędzia działające przez sprężenie powietrza
12	Pylica krzemowa (krzemica) bez gruźlicy lub nawet z gruźlicą, jeżeli jednak przyczyną powodującą niezdolność do pracy lub śmierć jest pylica	Górnictwo i kopalnictwo, przemysł mineralny, metalowy i maszynowy łącznie z hutnictwem, zakłady obróbki kamienia, wszystkie zakłady przy szlifowaniu
13	Glistnica u górników	Górnictwo
14	Choroba kesonowa	Zakłady pracy stosujące prace kesonowe i nurkowe.

147

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 lipca 1954 r.

w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia.

Na podstawie art. 10 ust. 2 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116), zwa-

nego w dalszym ciągu „dekretem”, zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Do I kategorii zatrudnienia zalicza się pracowników zatrudnionych:

- 1) pod ziemią,
- 2) w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

2. Rodzaje prac wykonywanych w warunkach szkodliwych dla zdrowia zawiera wykaz nr 1, stanowiący załącznik do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Do II kategorii zatrudnienia zalicza się pracowników nie wymienionych w § 1.

§ 3. Pracownika ubiegającego się o rentę starczą lub inwalidzką (w razie inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa) zalicza się do I kategorii zatrudnienia, jeżeli zatrudnienie w tej kategorii było wykonywane:

- 1) przed powstaniem prawa do renty oraz
- 2) co najmniej przez:
  - a) 15 lat, jeśli pracownik ubiega się o rentę starczą,
  - b) 5 lat, jeśli pracownik ubiega się o rentę inwalidzką.

§ 4. Pracownika ubiegającego się o rentę starczą lub inwalidzką, który ostatnio przed powstaniem prawa do renty nie wykonywał zatrudnienia I kategorii, zalicza się jednak do tej kategorii zatrudnienia, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) zatrudnienie I kategorii było wykonywane przez pracownika ubiegającego się o rentę:
  - a) starczą co najmniej przez 15 lat,
  - b) inwalidzką co najmniej przez 10 lat,
- 2) pracownik został przeniesiony do lepszej pracy w II kategorii zatrudnienia ze względów leczniczych,
- 3) zatrudnienie w II kategorii trwało nie dłużej niż 3 lata przed powstaniem prawa do renty.

§ 5. Pracownikowi I kategorii zatrudnienia, który w drodze wyboru, przeniesienia służbowego lub innego zarządzenia przeszedł do zatrudnienia w II kategorii, zalicza się okres tego zatrudnienia do I kategorii, jednak nie więcej niż 5 lat zatrudnienia.

§ 6. Okresy zaliczalne do okresów zatrudnienia uważa się za okresy zatrudnienia w II kategorii zatrudnienia; jeżeli jednak pracownik bezpośrednio przed okresami zaliczalnymi wykonywał zatrudnienie w I kategorii, okresy zaliczalne uważa się za okresy zatrudnienia w I kategorii zatrudnienia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1954 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1954 r. (poz. 147).

WYKAZ Nr 1 PRAC SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA

I. Przemysł hutniczy.

1. Dział wielkich pieców.

1. Wozacy (ciskacze)
2. Garowi
3. Formierze
4. Rozlewacze surówki
5. Żuźłowi
6. Regulujący gaz wielkopieczowy

2. Stalownie martenowskie i elektryczne.

7. Wytapiacze stali
8. Kadziowi
9. Odlewnicy
10. Rynnowi
11. Wlewnicowi

12. Murarze piecowi
13. Czadnicowi
14. Żuźłowi
15. Obsługujący palniki (przy piecach ropnych i na gaz, np. ziemny)
16. Wsadzarkowi
17. Ładowacze wsadu

3. Dolomitownie.

18. Wytapiacze i młynowi dolomitu

4. Walcownie.

19. Obsługujący piece grzewcze (nagrzewnicy)
20. Transportujący gorące wlewki
21. Walcownicy przy walcowaniu na gorąco
22. Nożycowi i pilowi gorącego metalu

5. *Huty miedzi.*

- 23. Rozlewacze miedzi
- 24. Palacze pieców płomiennych

6. *Huty arsenu.*

- 25. Piecowi pieców obrotowych
- 26. Wozacy do pieców obrotowych
- 27. Wsadowi pieców obrotowych
- 28. Piecowi pieców sublimacyjnych arszeniku
- 29. Piecowi pieców redukcyjnych arsenu
- 30. Piecowi pieców rafinacyjnych arszeniku
- 31. Pakowacze arszeniku

II. Przemysł metalowy.1. *Odlewnie żeliwa.*

- 1. Ładowacze wsadu do żeliwiaków
- 2. Piecowi żeliwiaków
- 3. Rozlewacze żeliwa
- 4. Formierze-zalawacze
- 5. Podawacze płynnego metalu
- 6. Kadziowi
- 7. Spustowi
- 8. Żuźłowi
- 9. Wybijacze odlewów
- 10. Oczyszczacze odlewów
- 11. Wyżarzacze przy piecach grzewczych
- 12. Murarze remontowi żeliwiaków i pieców

2. *Produkcja drutu.*

- 13. Obsługujący ciągniki drutu
- 14. Wytrawiacze drutu
- 15. Wyżarzacze drutu
- 16. Hartownicy drutu

3. *Kuźnie i prasy.*

- 17. Kowale młotowi
- 18. Piecowi

4. *Prace z ołowiem.*

- 19. Ołowiacze na gorąco

5. *Pokrywanie metalem.*

- 20. Cynkownicy
- 21. Galwanizerzy — cynkiem, chromem, miedzią, kadmem, srebrem

6. *Spawanie i cięcie metali.*

- 22. Spawacze gazem — acetylenem, wodorem lub gazem świetlnym i tlenem
- 23. Obsługujący wytwornice acetylenowe
- 24. Spawacze łukowi i ich pomocnicy

7. *Obróbka metali na zimno.*

- 25. Szlifierze
- 26. Ostrzarze
- 27. Polerowacze

8. *Roboty malarskie.*

- 28. Malarze przy użyciu farb ołowianych

9. *Emaliowanie.*

- 29. Piecowi pieców emalierskich — nie zmechanizowanych

III. Koksochemia.

- 1. Wszyscy zatrudnieni przy produkcji naftalenu i antracenu
- 2. Wszyscy zatrudnieni w oddziale benzolu i jego rektyfikacji
- 3. Maszyniści i smarownicy ekshausterów do kondensacji gazów
- 4. Zbieracze osadów i odpędzacze smoły
- 5. Aparatowi siarczanu amonu
- 6. Aparatowi destylatorzy przy retortach do destylacji smoły i pompach do smoły
- 7. Pióczkarze siarczanu amonu
- 8. Wirówkarze siarczanu amonu
- 9. Saturatorzy siarczanu amonu
- 10. Oczyszczacze przewodów i skrzyń pa

IV. Przemysł chemiczny.

- 1. Obsługa pieców prażalniczych mechanicznych i ręcznych do produkcji kwasu siarkowego i solnego
- 2. Palacze pieców przy produkcji siarczanu sodu
- 3. Obsługa pieców karbidowych (starsi robotnicy, zasypowi, wyciekowi)

4. Robotnicy przy produkcji azotniaku (starsi łamaczowi, młynowi, piecowi, smarownicy, konserwatorzy)
5. Aparatowi przy produkcji kwasu fluorowodorowego
6. Wszyscy bezpośrednio zatrudnieni przy produkcji soli arsenu
7. Wszyscy zatrudnieni przy bieli ołowianej i cynkowej, minii i glejcie
8. Wszyscy zatrudnieni przy produkcji zieleni szwajfurckiej
9. Wszyscy zatrudnieni na oddziałach produkcji związków nitrowych i aminowych
10. Robotnicy na oddziałach barwników azowych
11. Cała załoga oddziału produkcji dwusiarczku węgla

V. Przemysł ceramiczny.

1. Obsługa czadnic (gazogeneratorów)
2. Trawiacze szkła fluorowodorem
3. Robotnicy zatrudnieni przy wytwarzaniu i pokrywaniu polewą ołowianą

VI. Przemysł włókienniczy.

1. Farbiarze przy użyciu czerni anilinowej oraz barwników siarkowych
2. Przędzarze lnu i konopi na mokro (wysoka temperatura i duża wilgotność)

VII. Przemysł poligraficzny.

1. Robotnicy przy wytwarzaniu stereotypów
2. Robotnicy oddziałów monotypów
3. Robotnicy odlewni czcionek

VIII. Przemysł tytoniowy.

Wszyscy zatrudnieni w fabrykach tytoniu przy przesiewaniu, sortowaniu i rozdrabnianiu tytoniu

IX. Transport kolejowy.

1. Robotnicy zatrudnieni przy remoncie parowozów na gorąco
2. Ślusarze zatrudnieni przy remoncie wewnątrz cystern
3. Oczyszczacze cystern

X. Przemysł budowlany.

Robotnicy kesonowi

XI. Gazownie.

Robotnicy oddziałów:

- a) retortowego
- b) aparatowego
- c) oczyszczalni gazu
- d) liczników i regulatorów

XII. Przemysł energetyczny.

1. Palacze kotłowni zasilanych paliwem stałym
2. Sprzątacze i żuźlowi (popielarze) w kotłowniach
3. Rusztowi w kotłowniach
4. Oczyszczacze kotłów
5. Robotnicy zatrudnieni przy obsłudze czadnic.

148

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 1 lipca 1954 r.

w sprawie określenia chałupników.

Na podstawie art. 4 ust. 2 pkt 4 i art. 104 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 30, poz. 116), zwanego w dalszym ciągu „dekretem”, zarządza się, co następuje:

§ 1. Za chałupników w rozumieniu dekretu uważa się osoby, które odpowiadają następującym warunkom:

- 1) zawodowo wytwarzają (wyrabiają, przerabiają lub wykańczają) same lub przy pomocy członków rodziny, pozostających z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym, przedmioty dla uspołecznionych zakładów pracy z materiałów dostarczonych przez te zakłady pracy,

- 2) pracują we własnym mieszkaniu lub innym lokalu pozostającym w ich dyspozycji, sami regulują tryb i czas swych zajęć potrzebnych do wykonania pracy,
- 3) praca chałupnicza stanowi dla nich główne źródło utrzymania,
- 4) nie posiadają majątku, podlegającego podatkowi gruntowemu, ani źródeł przychodu, powodujących obowiązek uiszczania podatku obrotowego.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1954 r.

Kierownik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej:

w z. L. Chajna